

NARVA 6. KOOLI ÕPPEKAVA

MATEMAATIKA

1. Üldalused

1.1 MATEMAATIKAPÄDEVUS

Matemaatika õpetamise eesmärgiks on kujundada põhikooliõpilastes eakohane matemaatikapädevus, see tähendab suutlikkus kasutada matemaatikale omast keelt, sümboleid ja meetodeid erinevates ülesannetes nii matemaatikas kui ka teistes õppeainetes ja eluvaldkondades ning mõista matemaatika sotsiaalset, kultuurilist ja personaalset tähendust; oskus püstitada probleeme, leida sobivaid lahendusstrateegiaid ja neid rakendada, analüüsida lahendusideed ja kontrollida tulemuse tõesust, loogiliselt arutleda, põhjendada ja tõestada ning selleks erinevaid esitusviise kasutada ja neist aru saada.

Matemaatika õpetamise kaudu taotletakse, et põhikooli lõpuks õpilane:

- 1) väärtustab matemaatikat ning tunneb rõõmu matemaatikaga tegelemisest;
- 2) tunneb matemaatilisi mõisteid ja seoseid;
- 3) arutleb, põhjendab ja tõestab loogiliselt;
- 4) kasutab tüüpülesannete lahendusstrateegiaid ja lahendab probleemülesandeid;
- 5) oskab infot esitada teksti, graafiku, tabeli, diagrammi ja valemina;
- 6) kasutab õppides info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid;
- 7) oskab analüüsida ja jõuab olemasolevate faktide põhjal arutluse kaudu järeldusteni;
- 8) rakendab matemaatikateadmisi teistes õppeainetes ja igapäevaelus;
- 9) teab ainevaldkonnaga seotud erialasid ja ameteid ning hindab oma võimeid ja huvi siduda tulevased õpingud matemaatikaga seotud valdkondadega.

1.2 Ainevaldkonna õppeained ja maht

Ainevaldkonda kuulub õppeainena matemaatika, mida õpitakse 1.– 9. klassini.

Matemaatika nädalatundide jaotumine kooliastmeti on järgmine:

I kooliaste – 10 nädalatundi

II kooliaste – 13 nädalatundi

III kooliaste – 13 nädalatundi

1.3. Matemaatika nädalatundide jaotus klassiti

Õppeaine	Nädalatunde klassiti									Kokku
	1. kl	2. kl	3. kl	4. kl	5. kl	6. kl	7. kl	8. kl	9. kl	
Matemaatika	3	3	4	4	4	5	5	4	4	36

2. MATEMAATIKA AINEKAVA

Õppesisu ja õpitulemused II kooliastmes

6. klassi lõpetaja:

- 1) kasutab erinevaid matemaatilise info esitamise viise ning oskab üle minna ühelt esitusviisilt teisele;
- 2) liigitab objekte ja nähtusi ning analüüsib ja kirjeldab neid mitme tunnuse järgi;
- 3) tunneb probleemülesande lahendamise üldist skeemi;
- 4) teab, et ülesannetel võib olla erinevaid lahendusteid, ja valib neist endale sobiva;

- 5) põhjendab oma mõttekäike ja kontrollib nende õigsust;
- 6) kasutab arvutusvahendeid arvutamiseks ja tulemuste kontrollimiseks;
- 7) kasutab enda jaoks sobivaid õpimeetodeid, vajaduse korral otsib abi ja infot erinevatest teabeallikatest.

Õppesisu jaotus klassiti ja orienteeruv tundide arv teemade lõikes

Õppesisu	4. klass	5. klass	6. klass
Arvutamine	50	55	75
Andmed ja algebra	40	45	35
Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine	50	40	65
Kokku	140	140	175

2.1 Arvutamine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) loeb, kirjutab, järjestab ja võrdleb naturaalarve (kuni miljardini), täisarve ning positiivseid ratsionaalarve;
- 2) tunneb tehete omadusi ning tehete liikmete ja tulemuste seoseid;
- 3) kirjutab naturaalarve järkarvude summana, arvutab peast ja kirjalikult täisarvude ning positiivsete ratsionaalarvudega, rakendab tehete järjekorda;
- 4) sõnastab ja kasutab jaguvustunnuseid (2-, 3-, 5-, 9- ja 10-ga);
- 5) eristab paaris- ja paarituid arve;
- 6) kasutab harilike murdudega tehteid sooritades ühiskordse ja ühisteguri leidmist;
- 7) ümardab arvu etteantud täpsuseni;
- 8) leiab arvu ruudu, kuubi, vastandarvu, pöördarvu ja absoluutväärtuse;
- 9) tunneb harilikku ja kümnendmurdu ning kujutab neid arvkiirel, kujutab joonisel harilikku murdu osana tervikust;
- 10) teisendab hariliku murru kümnendmurruks, lõpliku kümnendmuru harilikuks murruks ning leiab hariliku murru kümnendlähendi;
- 11) kasutab digitaalseid õppematerjale ja arvutiprogramme nii õpetaja juhendusel kui ka iseseisvalt.

Õppesisu

Naturaalarvud 0–1 000 000 000 ja nende esitus (järguühikud, järkarvud). Paaris- ja paaritud arvud. Alg- ja kordarvud. Jaguvustunnused (2-, 3-, 5-, 9- ja 10-ga). Naturaalarvu vastandarv ja pöördarv. Täisarvud. Arvu absoluutväärtus. Harilik ja kümnendmurdu ning nende teisendamine. Neli põhitehet täisarvude ja positiivsete ratsionaalarvude vallas. Ümardamine ja võrdlemine. Rooma numbrite lugemine ja kirjutamine.

Arvutiprogrammide kasutamine nõutavate oskuste harjutamiseks

2.2 Andmed ja algebra

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) tunneb protsendi mõistet ja leiab osa tervikust;
- 2) lahendab ja koostab mitmetehtelisi tekstülesandeid ning kontrollib ja hindab tulemust;

- 3) joonestab koordinaatteljestiku, märgib sinna punkti etteantud koordinaatide järgi, loeb teljestikus asuva punkti koordinaate;
- 4) loeb ja joonistab temperatuuri ning liikumise graafikut;
- 5) lihtsustab ühe muutujaga avaldise ning arvutab tähtavaldisse väärtuse;
- 6) leiab antud arvude seast võrrandi lahendi, lahendab lihtsamaid võrrandeid;
- 7) kogub lihtsa andmestiku, koostab sagedustabeli ning arvutab aritmeetilise keskmise;
- 8) illustreerib arvandmestikku tulp- ja sirglõikdiagrammiga;
- 9) loeb andmeid tulp- ja sektordiagrammilt.

Õppesisu

Protsent, osa leidmine tervikust

Koordinaatteljestik, temperatuuri ja liikumise graafik. Kiirus.

Arv- ja tähtavaldis. Tähtavaldisse väärtuse arvutamine. Valem. Võrrand. Arvandmete kogumine ja korrastamine. Skaala. Sagedustabel. Diagrammid (tulp-, sirglõik- ja sektordiagramm). Aritmeetiline keskmine.

Infotehnoloogiliste vahendite kasutamine nõutavate oskuste harjutamiseks.

2.3 Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) teab ning teisendab pikkus-, pindala-, ruumala- ja ajaühikuid;
- 2) teab plaanimõõdu tähendust ja kasutab seda ülesandeid lahendades;
- 3) joonestab ning tähistab punkti, sirge, kiire, lõigu, murdjoone, ristuvad, lõikuvad ja paralleelsed sirged, ruudu, ristküliku, kolmnurga, ringi;
- 4) joonestab, liigitab ja mõõdab nurki (täisnurk, teravnurk, nürinurk, sirgnurk, kõrvunurgad, tippnurgad);
- 5) konstrueerib sirkli ja joonlauaga lõigu keskristsirge, nurgapoolitaja ning sirge suhtes sümmeetrilisi kujundeid;
- 6) toob näiteid õpitud geomeetriliste kujundite ning sümmeetria kohta arhitektuurist ja kujutavas kunstist, kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine);
- 7) rakendab ülesandeid lahendades kolmnurga sisenurkade summat;
- 8) liigitab kolmnurki külgede ja nurkade järgi, joonestab kolmnurga kõrgused ning arvutab kolmnurga pindala;
- 9) arvutab ringjoone pikkuse ja ringi pindala;
- 10) arvutab kuubi ning risttahuka pindala ja ruumala.

Õppesisu

Lihtsamad geomeetrilised kujundid (punkt, sirge, lõik, kiir, murdjoon, nurk).

Nurkade võrdlemine, mõõtmine, liigitamine. Plaanimõõt. Sirgete lõikumine, ristumine, paralleelsus. Kõrvunurgad ja tippnurgad. Sümmeetria sirge suhtes. Lõigu keskristsirge ja nurgapoolitaja.

Kolmnurk ja selle elemendid. Kolmnurkade liigitamine, joonestamine ja võrdsuse tunnused. Kolmnurga pindala leidmine aluse ja kõrguse abil.

Ringjoon, selle pikkus. Ring, selle pindala.

Ruumilised kujundid (kuup ja risttahukas)

Õppesisu ja õpitulemused 4. klassis

2.1. Arvutamine (4. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
-------------	----------	-------------	--------------

5t.	Arvude lugemine ja kirjutamine, nende esitamine üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste, kümne- ja sajatuhandeliste summana.	<ul style="list-style-type: none"> • number • arv • järkarv • järguühik • arvkiir • ühiklõik 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab näidete varal termineid arv ja number; kasutab neid ülesannetes; • kirjutab ja loeb arve 1 000 000 piires; • esitab arvu üheliste, kümneliste, sajaliste, tuhandeliste kümne- ja sajatuhandeliste summana; • võrdleb ja järjestab naturaalarve, nimetab arvule eelneva või järgneva arvu; • kujutab arve arvkiirel.
8t.	Liitmine ja lahutamine, nende omadused. Kirjalik liitmine ja lahutamine.	<ul style="list-style-type: none"> • Liidetav • summa. • Lahutamine • Vähendatav • Vähendaja • vahe 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab liitmise ja lahutamise tehte komponente (liidetav, summa, vähendatav, vähendaja, vahe); • tunneb liitmis- ja lahutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid; • kirjutab liitmistehtele vastava lahutamistehte ja vastupidi; • sõnastab ja esitab üldkujul liitmise omadusi (liidetavate vahetuvuse ja rühmitamise omadus) ja kasutab neid arvutamise hõlbustamiseks; • sõnastab ja esitab üldkujul arvust summa ja vahe lahutamise ning arvule vahe liitmise omadusi ja kasutab neid arvutamisel; • kujutab kahe arvu liitmist ja lahutamist arvkiirel; • liidab ja lahutab peast kuni kolmekohalisi arve; • liidab ja lahutab kirjalikult arve miljoni piires, selgitab oma tegevust.
10t.	Naturaalarvude korrutamine. Korrutamise omadused. Kirjalik korrutamine.	<ul style="list-style-type: none"> • tegur • korrutis • järguühik 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab korrutamise tehte komponente (tegur, korrutis); • esitab kahe arvu korrutise võrdsete liidetavate summana või selle summa korrutisena; • kirjutab korrutamistehtele vastava jagamistehte ja vastupidi; • tunneb korrutamistehte liikmete ning tulemuste vahelisi seoseid; • sõnastab ja esitab üldkujul korrutamise omadusi: tegurite vahetuvus, tegurite rühmitamine, summa korrutamine arvuga; • kasutab korrutamise omadusi arvutamise lihtsustamiseks; • korrutab peast arve 100 piires;

			<ul style="list-style-type: none"> • korrutab naturaalarvu 10, 100 ja 1000-ga; • arvutab enam kui kahe arvu korrutist; • korrutab kirjalikult kuni kahekohalisi naturaalarve ja kuni kolmekohalisi arve järkarvudega.
10t.	Naturaalarvude jagamine. Jäägiga jagamine. Kirjalik jagamine. Arv null tehetes.	<ul style="list-style-type: none"> • jagatav • jagaja • jagatis • jääk 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab jagamistehte komponente (jagatav, jagaja, jagatis); • tunneb jagamistehte liikmete ja tulemuse vahelisi seoseid; • jagab peast arve korrutustabeli piires; • kontrollib jagamistehte tulemust korrutamise abil; • selgitab, mida tähendab “üks arv jagub teisega”; • jagab jäägiga ja selgitab selle jagamise tähendust; • jagab nullidega lõppevaid arve peast 10, 100 ja 1000-ga; • jagab nullidega lõppevaid arve järkarvudega; • jagab summat arvuga; • jagab kirjalikult arvu ühekohalise ja kahekohalise arvuga; • liidab ja lahutab nulli, korrutab nulliga; • selgitab, millega võrdub null jagatud arvuga ja nulliga jagamise võimatust.
5t.	Tehete järjekord.	<ul style="list-style-type: none"> • korrutis • jagatis • vahe • summa. • sulud 	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb tehete järjekorda sulgudeta ja ühe paari sulgudega arvavaldises; • arvutab kahe- ja kolmetehteliste arvavaldiste väärtuse.
2t.	Naturaalarvu ruut.	<ul style="list-style-type: none"> • Naturaalarvu ruut 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab arvu ruudu tähendust, arvutab naturaalarvu ruudu; • teab peast arvude 0 – 10 ruutusid; • kasutab arvu ruutu ruudu pindala arvutamisel.
7t.	Murrud.	<ul style="list-style-type: none"> • murd • murru lugeja • murru nimetaja 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab murru lugeja ja nimetaja tähendust, • kujutab joonisel murdu osana tervikust; • nimetab joonisel märgitud terviku osale vastava murru; • arvutab osa (ühe kahendiku, kolmandiku jne) tervikust.

3t.	Rooma numbrid.	<ul style="list-style-type: none"> • Rooma numbrid 	<ul style="list-style-type: none"> • loeb ja kirjutab enamkasutatavaid rooma numbreid (kuni kolmekümneni), selgitab arvu üleskirjutuse põhimõtet.
-----	----------------	---	--

2.2. Andmed ja algebra (4. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
35t.	Tekstülesanded.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstülesanne • tüüpsõna probleeme 	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab kuni kolmetehtelisi elulise sisuga tekstülesandeid; • modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; • koostab ise ühe- kuni kahetehtelisi tekstülesandeid; • hindab ülesande lahendustulemuse reaalsust.
5t.	Täht võrduses.	<ul style="list-style-type: none"> • arvavaldis • avaldise väärtus • tähtavaldis 	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ühetehtelisest võrdusest tähe arvvaartuse proovimise või analoogia teel.

2.3. Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine (4. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
5t.	Kolmnurk.	<ul style="list-style-type: none"> • kolmnurk • kolmnurga tipp. • Kolmnurga nurk • Kolmnurga külg • Kolmnurga übermõõt 	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ümbritsevast ruumist kolmnurki ning eristab neid; • nimetab ja näitab kolmnurga külgi, tippe ja nurki; • joonestab kolmnurka kolme külje järgi; • selgitab kolmnurga übermõõdu tähendust ja näitab übermõõtu joonisel; • arvutab kolmnurga übermõõtu nii külgede mõõtmise teel kui ka etteantud küljepikkuste korral.
8t.	Nelinurk, ristkülik ja ruut.	<ul style="list-style-type: none"> • nelinurk • ristkülik • ruut • ruudu übermõõt • ristküliku • übermõõt • ruudu pindala 	<ul style="list-style-type: none"> • leiab ümbritsevast ruumist nelinurki, ristkülikuid ja ruute ning eristab neid; • nimetab ning näitab ristküliku ja ruudu külgi, vastaskülgi, lähiskülgi, tippe ja nurki; • joonestab ristküliku ja ruudu nurklaua abil;

		<ul style="list-style-type: none"> • ristküliku pindala 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab nelinurga übermõõdu tähendust ja näitab übermõõtu joonisel; • arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, übermõõdu; • selgitab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala tähendust joonise abil; • teab peast ristküliku, sealhulgas ruudu, übermõõdu ning pindala valemeid; • arvutab ristküliku, sealhulgas ruudu, pindala.
5t.	Kujundi übermõõdu ja pindala leidmine	<ul style="list-style-type: none"> • übermõõt • pindala • 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab übermõõdu ja pindala arvutamisel sobivaid mõõtühikuid; • arvutab kolmnurkadest ja tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi übermõõdu; • arvutab tuntud nelinurkadest koosneva liitkujundi pindala; • rakendab geomeetria teadmisi tekstülesannete lahendamisel.
3t.	Pikkusühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • pikkus • pikkusühik 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab pikkusühikuid mm, cm, dm, m, km, selgitab nende ühikute vahelisi seoseid; • mõõdab igapäevaelus ette tulevaid pikkusi, kasutades sobivaid mõõtühikuid; • toob näiteid erinevate pikkuste kohta, hindab pikkusi silma järgi; • teisendab pikkusühikuid ühenimelisteks.
4t.	Pindalaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • pindala • pindalaühik 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab pindalaühikute mm², cm², dm², m², ha, km² tähendust; • kasutab pindala arvutamisel sobivaid ühikuid; • selgitab pindalaühikute vahelisi seoseid;
3t.	Massiühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • massi • massiühik 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab massiühikuid g, kg, t, selgitab massiühikute vahelisi seoseid; kasutab massi arvutamisel sobivaid ühikuid; • toob näiteid erinevate masside kohta, hindab massi ligikaudu.
2t.	Mahuühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • ruumala • ruumalaühik • 	<ul style="list-style-type: none"> • kirjeldab mahuühikut liiter, hindab keha mahtu ligikaudu;
2t.	Rahaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • Rahaühik Euro, senti 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab Eestis käibelolevaid rahaühikuid, selgitab rahaühikute vahelisi seoseid, kasutab arvutustes rahaühikuid.

3t.	Ajaühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • ajaühikutes: tund, minut, sekund 	<ul style="list-style-type: none"> • nimetab aja mõõtmise ühikuid tund, minut, sekund, ööpäev, nädal, kuu, aasta, sajand; teab nimetatud ajaühikute vahelisi seoseid;
3t.	Kiirus ja kiirusühikud.	<ul style="list-style-type: none"> • Aeg • Kiiruse • Kaugus • mõõtühik 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab kiiruse mõistet ning kiiruse, teepikkuse ja aja vahelist seost; • kasutab kiirusühikut km/h lihtsamates ülesannetes.
2t.	Temperatuuri mõõtmine.	Temperatuuri. <ul style="list-style-type: none"> • termomeeter. • skaala. • kraadi Celsiuse järgi. 	<ul style="list-style-type: none"> • loeb termomeetri skaalalt temperatuuri kraadides märgib etteantud temperatuuri skaalale; • kasutab külmakraadide märkimisel negatiivseid arve.
10t.	Arvutamine nimega arvudega.	<ul style="list-style-type: none"> • Nimega arv 	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab nimega arve; • korrutab nimega arvu ühekohalise arvuga; • jagab nimega arve ühekohalise arvuga, kui kõik ühikud jaguvad antud arvuga; • kasutab mõõtühikuid tekstülesannete lahendamisel; • otsib iseseisvalt teabeallikatest näiteid erinevate suuruste (pikkus, pindala, mass, maht, aeg, temperatuur) kohta, esitab neid tabelis.

Õppesisu ja õpitulemused 5. klassis

2.1. Arvutamine (5. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
4t.	Miljonite klass ja miljardite klass. Arvu järk, järgühikud ja järkarv. Naturaalarvu kujutamise arvkiirel. Naturaalarvude võrdlemine.	<ul style="list-style-type: none"> • naturaalarv • järkarv • järgühik • klass • ühtede klass • tuhandete klass • miljonite klass • miljardite klass • triljonite klass • järk • kümnendsüsteem • arvtelg • nullpunkt • ühiklõik • Kujutise number 	<ul style="list-style-type: none"> • loeb numbritega kirjutatud arve miljardi piires; • kirjutab arve dikteerimise järgi; • määrab arvu järke ja klasse; • kirjutab naturaalarve järkarvude summana ja järgühikute kordsete summana; • kirjutab arve kasvavas (kahanevas) järjekorras; • märgib naturaalarve arvkiirele; • võrdleb naturaalarve.
2t.	Naturaalarvude	<ul style="list-style-type: none"> • ümardatud arvu 	<ul style="list-style-type: none"> • teab ümardamisreegleid ja

	ümardamine.		ümar dab arvu etteantud täpsuseni.
10t.	Neli põhitehet naturaalarvudega. Liitmis- ja korrutamistehte põhiomadused ja nende rakendamine. Arvu kuup. Tehete järjekord. Avaldise väärtuse arvutamine. Arvavaldis e lihtsustamine sulgude avamise ja ühisteguri sulgudest väljatoomisega	<ul style="list-style-type: none"> • liidetav • summa • vähendatav • lahutatav • vahe • Omavahel pöördtehted. • tegur • korrutis • sulgude avamine • avaldis • avaldise lihtsustamine • ühistegur • jagatav • jagaja • jagatis • jääk 	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab kirjalikult naturaalarve miljardi piires; • selgitab ja kasutab liitmise ja korrutamise seadusi; • korrutab kirjalikult kuni kolmekohalisi naturaalarve; • jagab kirjalikult kuni 5-kohalisi arve kuni 2-kohalise arvuga; • selgitab naturaalarvu kuubi tähendust ja leiab arvu kuubi; • tunneb tehete järjekorda (liitmine/lahutamine, korrutamine/jagamine, sulud), arvutab kuni neljatehteliste arvavaldis e väärtusi; • avab sulgusid arvavaldis e korral; toob ühise teguri sulgudest välja.
12t.	Paaris- ja paaritud arvud. Jaguvuse tunnused (2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga, 10-ga) Arvu tegurid ja kordsed. Algarvud ja kordarvud, algtegur. Arvude suurim ühistegur ja vähim ühiskordne.	<ul style="list-style-type: none"> • paarisarvud • paaritud arve • arvu tegur • arvu kordne • algarv • kordarv • Üldine tegured • Suurim ühistegur • Üldine kordsed. • Vähim ühiskordne 	<ul style="list-style-type: none"> • eristab paaris- ja paaritud arve; • otsustab (tehet sooritamata), kas arv jagub 2-ga, 3-ga, 5-ga, 9-ga või 10-ga; • leiab arvu tegureid ja kordseid; • teab, et arv 1 ei ole alg- ega kordarv; • esitab naturaalarvu algtegurite korrutisena; • otsustab 100 piires, kas arv on alg- või kordarv; • esitab naturaalarvu algarvuliste tegurite korrutisena; • leiab arvude suurima ühisteguri (SÜT) ja vähima ühiskordse (VÜK).
4t.	Murdarv, harilik murd, murru lugeja ja nimetaja. Kümnen dmurrud.	<ul style="list-style-type: none"> • murdarv • harilik murd • murru lugeja • murru nimetaja • arvu murdosa • kümnen dsüsteem • kümnen dmurd • kümnen dmärk • kümnen dmurru täiosa • kümnen dmurru murdosa • kümnen dkohad • arvkiir 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab hariliku murru lugeja ja nimetaja tähendust; • tunneb kümnen dmurru kümnen dkohti; loeb kümnen dmurde; • kirjutab kümnen dmurde numbrit e abil verbaalse esituse järgi; • võrdleb ja järjestab kümnen dmurde; • kujutab kümnen dmurde arvkiirel.

1t.	Kümnendmurru ümardamine.	<ul style="list-style-type: none"> • ümardatud arvu 	<ul style="list-style-type: none"> • ümardab kümnendmurde etteantud täpsuseni.
20t.	Tehted kümnendmurdudega.	<ul style="list-style-type: none"> • Ühenimelised järgid • Liidetav • summa. • Lahutamine • Vähendatav • Vähendaja • vahe • tegur • korrutis • jagatav • jagaja • jagatis • jagatise põhiomadus 	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab kirjalikult kümnendmurde; • korrutab ja jagab peast kümnendmurde järguühikutega (10, 100, 1000, 10 000 ja 0,1; 0,01; 0,001); • korrutab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga kümnendmurde; • jagab kirjalikult kuni kolme tüvenumbriga murdu murruga, milles on kuni kaks tüvenumbrit (mõistet tüvenumber ei tutvustata); • tunneb tehete järjekorda ja sooritab mitme tehete ülesandeid kümnendmurdudega.
2t.	Taskuarvuti, neli põhitehet	<ul style="list-style-type: none"> • arvuti mälu 	<ul style="list-style-type: none"> • sooritab arvutuste kontrollimiseks neli põhitehet taskuarvutil.

2.2. Andmed ja algebra (5. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
7t.	Arvavaldis, tähtavaldis, valem. Võrrandi ja selle lahendi mõiste. Võrrandi lahendamine proovimise ja analoogia teel.	<ul style="list-style-type: none"> • arvavaldis • avaldise väärtus • tähtavaldis • muutuja • avaldis • valem • võrrand • võrrandi lahend • võrrandi lahendamine 	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära arvavaldisest ja tähtavaldisest; • lihtsustab ühe muutujaga täisarvuliste kordajatega avaldisest; • arvutab lihtsa tähtavaldisest väärtust; • kirjutab sümbolites tekstina kirjeldatud lihtsamaid tähtavaldisi; • eristab valemit avaldisest; • kasutab valemit ja selles sisalduvaid tähiseid arvutamise lihtsustamiseks; • tunneb ära võrrandi, selgitab, mis on võrrandi lahend; • lahendab proovimise või analoogia abil võrrandi, mis sisaldab ühte tehet ja naturaalarve; • selgitab, mis on võrrandi lahendi kontrollimine.
15t.	Arvandmete kogumine ja korrastamine. Sagedustabel. Skaala. Diagrammid: tulpdiaagramm, sirglõikdiaagramm.	<ul style="list-style-type: none"> • skaala • jagunemine skaala • Sagedustabel • mood • tulpdiaagramm • plaanimõõt 	<ul style="list-style-type: none"> • kogub lihtsa andmestiku; • korrastab lihtsamaid arvandmeid ja kannab neid sagedustabelisse; • tunneb mõistet sagedus ning oskab seda leida; • tajub skaala tähendust arvkiire ühe osana;

	Aritmeetiline keskmine.	<ul style="list-style-type: none"> • Sirglõik diagramm 	<ul style="list-style-type: none"> • loeb andmeid erinevatelt skaaladelt andmeid ja toob näiteid skaalade kasutamise kohta; • loeb andmeid tulpdiagrammilt ja oskab neid kõige üldisemalt iseloomustada; • joonistab tulp- ja sirglõikdiagramme; • arvutab aritmeetilise keskmise.
23t.	Tekstülesannete lahendamine.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstülesanne • Tüüpsõna probleeme 	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab mitmetehtelisi tekstülesandeid; • tunneb tekstülesande lahendamise etappe; • modelleerib õpetaja abiga tekstülesandeid; • kasutab lahendusidee leidmiseks erinevaid strateegiaid; • hindab tulemuse reaalsust.

2.3. Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine (5. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
3t.	Sirglõik, murdjoon, kiir, sirge.	<ul style="list-style-type: none"> • Sirglõik • murdjoon • murdjoone lülid • murdjoone pikkus • kiir • kiire alguspunkt • sirge • pikkusühik 	<ul style="list-style-type: none"> • joonestab sirge, kiire ja lõigu ning selgitab nende erinevusi; • märgib ja tähistab punkte sirgel, kiirel, lõigul; • joonestab etteantud pikkusega lõigu; • mõõdab antud lõigu pikkuse; • arvutab murdjoone pikkuse.
12t.	Nurk, nurkade liigid.	<ul style="list-style-type: none"> • Nurk • Nurga küljed • Nurga tipp • Võrdsed nurgad • sirgnurk • täisnurk • nürinurk • teravnurk • nurgakraad • nurga kraadimõõt • nurkade summa • nurkade vahe • mall 	<ul style="list-style-type: none"> • joonestab nurga, tähistab nurga tipu ja kirjutab nurga nimetuse sümbolites (näiteks $\angle ABC$); • võrdleb etteantud nurki silma järgi ja liigitab neid, • joonestab teravnurga, nürinurga, täisnurga ja sirgnurga; • kasutab malli nurga mõõtmiseks ja etteantud suurusega nurga joonestamiseks; • teab täisnurga ja sirgnurga suurust.
3t.	Kõrvunurgad. Tippnurgad.	<ul style="list-style-type: none"> • tippnurgad • kõrvunurgad 	<ul style="list-style-type: none"> • leiab jooniselt kõrvunurkade ja

		<ul style="list-style-type: none"> • lõikuvad sirged • sirgeid lõikepunkt 	<ul style="list-style-type: none"> • tippnurkade paare; • joonestab kõrvunurki ja teab, et kõrvunurkade summa on 1800 • arvutab antud nurga kõrvunurga suuruse; • joonestab tippnurki ja teab, et tippnurgad on võrdsed.
2t.	Paralleelsed ja ristuvad sirged.	<ul style="list-style-type: none"> • Paralleelsed sirged • Paralleelsed lõigud • ristuvad sirged • ristuvad lõigud • Paralleellüke • tasand 	<ul style="list-style-type: none"> • joonestab lõikuvaid ja ristuvaid sirgeid; • joonestab paralleellükke abil paralleelseid sirgeid; • tunneb ja kasutab sümboleid \perp ja \parallel
18t.	Kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala. Pindalaühikud ja ruumalaühikud	<ul style="list-style-type: none"> • meetermõõdustik • risttahukas • risttahuka tahk • risttahuka kõrgus • risttahuka tipp • risttahuka serv • risttahuka põhiservad • risttahuka põhjad • risttahuka mõõtmed • kuup • risttahuka pinnalaotus • rööptahuka täispindala • risttahuka ruumala • ruumala • kuubi ruumala • arvu kuup • ühikkuup • ruumalaühik • kuup detsimeeter • kuup sentimeeter • kuup millimeeter 	<ul style="list-style-type: none"> • arvutab kuubi ja risttahuka pindala ja ruumala; • teisendab pindalaühikuid; • teab ja teisendab ruumalaühikuid; • kasutab ülesannete lahendamisel mõõtühikute vahelisi seoseid.
2t.	Plaanimõõt	<ul style="list-style-type: none"> • Plaanimõõt • Plaan 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab plaanimõõdu tähendust; • valmistab rudulisele paberile lihtsama (korterijm) plaani.

Õppesisu ja õpitulemused 6. klassis

2.1. Arvutamine (6. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
10t.	Harilik murd, selle põhiomadus. Hariliku murru taandamine ja laiendamine.	<ul style="list-style-type: none"> • harilik murd • murru lugeja • murru nimetaja • arvu murdosa 	<ul style="list-style-type: none"> • teab murru lugeja ja nimetaja tähendust; teab, et murrujoonel on jagamismärgi tähendus; • kujutab harilikke murde arvkiirel;

	Harilike murdude võrdlemine.	<ul style="list-style-type: none"> • lihtmurd • liigmurd • murre • taandamine • taandumatu mure • murre laiendaja • murre laiendamine • ühine nimetaja • Murre täisosa • mure • segaarv 	<ul style="list-style-type: none"> • kujutab lihtsamaid harilikke mure vastava osana lõigust ja tasapinnalisest kujundist; • tunneb liht- ja liigmure; • teab, et iga täisarvu saab esitada hariliku murrena; • taandab mure nii järkjärgult kui suurima ühisteguriga, jäädes arvutamisel saja piiresse; • teab, milline on taandumatu mure; • laiendab mure etteantud nimetajani; • teisendab mure ühenimelisteks ja võrdleb neid; • teab, et mure ühiseks nimetajaks on antud mure vähim ühiskordne; • esitab liigmurre segaarvuna ja vastupidi.
35t.	<p>Ühenimeliste mure liitmine ja lahutamine. Erinimeliste mure liitmine ja lahutamine. Harilike mure korrutamise. Pöördarvud. Harilike mure jagamine. Arvutamine harilike ja kümnendmuredega. Kümnendmurre teisendamine harilikuks murreks ning hariliku murre teisendamine kümnendmurreks.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Arvu pöördarv • pöördvõrdeline numbrid • lõpmatu kümnendmure • lõplik kümnendmure • perioodiline kümnendmure • kümnendlähend 	<ul style="list-style-type: none"> • liidab ja lahutab ühenimelisi ja erinimelisi mure; • korrutab harilikke mure omavahel ja murede täisarvudega; • tunneb pöördarvu mõistet; • jagab harilikke mure omavahel ja murede täisarvudega ning vastupidi; • tunneb segaarvude liitmise, lahutamise, korrutamise ja jagamise eeskirju ja rakendab neid arvutamisel; • teisendab lõpliku kümnendmurre harilikuks murreks ja harilikku murre lõplikuks või lõpmatuks perioodiliseks kümnendmurreks; • leiab hariliku murre kümnendlähendi ja võrdleb harilikke mure kümnendlähendite abil; • arvutab täpselt avaldiste väärtusi, mis sisaldavad nii kümnend- kui harilikke mure ja sulge.
10t.	<p>Negatiivsed arvud. Arvtegel. Positiivsete ja negatiivsete täisarvude kujutamine arvtegel. Kahe punkti vaheline kaugus arvtegel. Vastandarvud. Arvu absoluutväärtus.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Negatiivne arvud • täisarvud • täisarvude hulk • arvtegel • vastandarvud • arvu absoluutväärtus 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab negatiivsete arvude tähendust, toob nende kasutamise kohta elulisi näiteid; • leiab kahe punkti vahelise kauguse arvtegel; • teab, et naturaalarvud koos oma vastandarvudega ja arv null moodustavad täisarvude hulk;

20t.	Arvude järjestamine. Arvutamine täisarvudega.	<ul style="list-style-type: none"> • arvu absoluutväärtus 	<ul style="list-style-type: none"> • võrdleb täisarve ja järjestab neid; • teab arvu absoluutväärtuse geomeetrilist tähendust; • leiab täisarvu absoluutväärtuse; • liidab ja lahutab positiivsete ja negatiivsete täisarvudega, tunneb arvutamise reegleid; • vabaneb sulgudest, teab, et vastand arvude summa on null ja rakendab seda teadmist arvutustes; • rakendab korrutamise ja jagamise reegleid positiivsete ja negatiivsete täisarvudega arvutamisel; • arvutab kirjalikult täisarvudega.
------	--	--	---

2.2. Andmed ja algebra (6. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
19t.	Protsendi mõiste. Osa leidmine tervikust.	<ul style="list-style-type: none"> • Protsent • Protsenti suhtumine. • võrdluse aluseks • aktsia • krediit • intress • intressimäär 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab protsendi mõistet; teab, et protsent on üks sajandik osa tervikust; • leiab osa tervikust; • leiab arvust protsentides määratud osa; • lahendab igapäevaelule tuginevaid ülesandeid protsentides määratud osa leidmisele (ka intressiarvutused); • lahendab tekstülesandeid protsentides määratud osa leidmisele.
10t.	Koordinaattasand. Punkti asukoha määramine tasandil. Temperatuuri graafik, ühtlase liikumise graafik ja teisi empiirilisi graafikuid.	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinaattasand • Ristkoordinaatide süsteem • Koordinaatide alguspunkt • Ordinaattelg • abstsissstelg • koordinaadid punkti • Koordinaatveerand • Abstsiss • Ordinaat • Temperatuuri graafik • liikumise graafik 	<ul style="list-style-type: none"> • joonestab koordinaatteljestiku, märgib sinna punkti etteantud koordinaatide järgi; • määrab punkti koordinaate ristkoordinaadistikus; • joonestab lihtsamaid graafikuid; • loeb andmeid graafikult, sh loeb ja analüüsib liiklusohutusalaalseid graafikuid.
1t.	Sektordiagramm.	<ul style="list-style-type: none"> • Sektordiagramm. 	<ul style="list-style-type: none"> • loeb andmeid sektordiagrammilt.
5t.	Tekstülesanded.	<ul style="list-style-type: none"> • Tekstülesanne 	<ul style="list-style-type: none"> • analüüsib ning lahendab

		<ul style="list-style-type: none"> • Tüüpsõna probleeme 	<p>täisarvude ja murdarvudega mitmetehteliste tekstülesandeid;</p> <ul style="list-style-type: none"> • tunneb probleemülesande lahendamise üldist skeemi; • õpetaja juhendamisel modelleerib lihtsamas reaalses kontekstis esineva probleemi (probleemülesannete lahendamine).
--	--	--	---

2.3. Geomeetrilised kujundid ja mõõtmine (6. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
10t.	Ringjoon. Ring. Ringi sektor. Ringjoone pikkus. Ringi pindala.	<ul style="list-style-type: none"> • Ringjoon • keskpunkt • Raadius • diameeter • ring • ringi sektor • Ringjoone pikkus • Ringi pindala 	<ul style="list-style-type: none"> • teab ringjoone keskpunkti, raadiuse ja diameetri tähendust; • joonestab etteantud raadiuse või diameetriga ringjoont; • leiab katseliselt arvu π ligikaudse väärtuse; • arvutab ringjoone pikkuse ja ringi pindala.
5t.	Pegeldus sirgest, telgsümmeetria. Pegeldus punktist, tsentraalsümmeetria	<ul style="list-style-type: none"> • sümmeetria teisendus • kujutis • sümmeetriatelg • sümmeetrilised kujundid • sümmeetrilised punktid • sümmeetria keskpunkt 	<ul style="list-style-type: none"> • eristab joonisel sümmeetrilised kujundid; • joonestab sirge (ja punkti) suhtes antud punktiga sümmeetrilist punkti, antud lõiguga sümmeetrilise lõigu ja antud kolmnurga või nelinurgaga sümmeetrilist kujundi; • kasutades IKT võimalusi (internetiotsing, pildistamine) toob näiteid õpitud geomeetristest kujunditest ning sümmeetriast arhitektuuris ja kujutatavas kunstis.
12t.	Lõigu poolitamine. Antud sirge ristsirge. Nurga poolitamine.	<ul style="list-style-type: none"> • Lõigu keskpunkt • keskristsirge • nurgapoolitaja • ristuvad sirged 	<ul style="list-style-type: none"> • poolitab sirkli ja joonlauaga lõigu ning joonestab keskristsirge; • poolitab sirkli ja joonlauaga nurga;
25t.	Kolmnurk ja selle elemendid. Kolmnurga nurkade summa.	<ul style="list-style-type: none"> • kolmnurk • kolmnurga tipp. • Kolmnurga nurk • Kolmnurga külg 	<ul style="list-style-type: none"> • näitab joonisel ja nimetab kolmnurga tippe, külgi, nurki; • joonestab ja tähistab

	<p>Kolmnurkade võrdsuse tunnused. Kolmnurkade liigitamine. Kolmnurga joonestamine kolme külje järgi, kahe külje ja nende vahelise nurga järgi, ühe külje ja selle lähisnurkade järgi. Võrdhaarse kolmnurga omadusi. Täisnurkne kolmnurk. Kolmnurga alus ja kõrgus. Kolmnurga pindala.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kolmnurga ümbermõõt • Lähisküljed • Lähisnurgad • vastasnurgad • vastasküljed • võrdkülgne kolmnurk • võrdhaarne kolmnurk • Mitmekülgne kolmnurk • täisnurkne kolmnurk • nürinurkne kolmnurk • teravnurkne kolmnurk • kaatet • hüpotenuus • kolmnurga sisenurkade summa 	<p>kolmnurga, arvutab kolmnurga ümbermõõdu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • leiab jooniselt ja nimetab kolmnurga lähisnurki, vastasnurki, lähiskülgi, vastaskülgi; • teab ja kasutab nurga sümboleid; • teab kolmnurga sisenurkade summat ja rakendab seda puuduva nurga leidmiseks; • teab kolmnurkade võrdsuse tunnuseid KKK, KNK, NKN ning kasutab neid ülesannete lahendamisel; • liigitab joonistel etteantud kolmnurki nurkade ja külgede järgi; • joonestab teravnurkse, täisnurkse ja nürinurkse kolmnurga; • joonestab erikülgse, võrdkülgse ja võrdhaarse kolmnurga; • joonestab kolmnurga kolme külje järgi, kahe külje ja nende vahelise nurga järgi ning ühe külje ja selle lähisnurkade järgi; • näitab ja nimetab täisnurkse kolmnurga külgi.
13t.	<p>Võrdhaarse kolmnurga omadusi. Kolmnurga alus ja kõrgus. Kolmnurga pindala.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Kolmnurga alus • pool võrdhaarne • Nurk tipus võrdhaarne • Alusnurkade võrdhaarse kolmnurga • Kolmnurga pindala • Kolmnurga kõrgus 	<ul style="list-style-type: none"> • näitab ja nimetab võrdhaarses kolmnurgas külgi ja nurki; • teab võrdhaarse kolmnurga omadusi ja kasutab neid ülesannete lahendamisel; • tunneb mõisteid alus ja kõrgus, joonestab iga kolmnurga igale alusele kõrguse; • mõõdab kolmnurga aluse ja kõrguse; • arvutab kolmnurga pindala.

Õppesisu ja õpitulemused III kooliastmes

9. klassi lõpetaja:

- 1) koostab ja rakendab eri eluvaldkondade ülesandeid lahendades sobivaid matemaatilisi mudeleid;
- 2) püstitab hüpoteese ja kontrollib neid, üldistab ning arutleb loogiliselt, põhjendab väiteid;
- 3) kasutab matemaatiliste seoste uurimisel arvutiprogramme ja muid abivahendeid;
- 4) näeb seoseid erinevate matemaatiliste mõistete vahel ning loob neist süsteemi;
- 5) hindab oma matemaatilisi teadmisi ja oskusi ning arvestab neid edasist tegevust kavandades.

Õppesisu jaotus klassiti ja orienteeruv tundide arv teemade lõikes

Õppesisu	7. klass	8. klass	9. klass
Arvutamine ja andmed	60	-	-
Protsent	15	-	-
Algebra	30	70	35
Funktsioonid	30	-	45
Geomeetria	40	70	60
Kokku	175	140	140

2.1 Arvutamine ja andmed

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) liidab, lahutab, korrutab, jagab ja astendab naturaalarvulise astendajaga ratsionaalarve peast, kirjalikult ja taskuarvutiga ning rakendab tehete järjekorda;
- 2) kirjutab suuri ja väikseid arve standardkujul;
- 3) ümardab arve etteantud täpsuseni;
- 4) selgitab naturaalarvulise astendajaga astendamise tähendust ning kasutab astendamisreegleid;
- 5) selgitab arvu ruutjuure tähendust ja leiab peast või taskuarvutil ruutjuure;
- 6) moodustab reaalse andmete põhjal statistilise kogumi, korrastab seda, moodustab sageduste ja suhteliste sageduste tabeli ning iseloomustab statistilist kogumit aritmeetilise keskmise järgi;
- 7) selgitab tõenäosuse tähendust ja arvutab lihtsamatel juhtudel sündmuse tõenäosuse.

Õppesisu

Arvutamine ratsionaalarvudega. Arvu 10 astmed (ka negatiivne täisarvuline astendaja). Arvu standardkuju. Naturaalarvulise astendajaga aste. Arvu ruutjuur.

Statistiline kogum ja selle karakteristikud (sagedus, suhteline sagedus, aritmeetiline keskmine).

Tõenäosuse mõiste.

Arvutiprogrammide kasutamine nõutavate oskuste harjutamiseks.

2.2 Protsent

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) leiab terviku protsentides antud osamäära järgi;
- 2) väljendab murruna antud osa protsentides;
- 3) leiab, mitu protsenti moodustab üks arv teisest;
- 4) määrab suuruse kasvumist ja kahanemist protsentides;
- 5) tõlgendab igapäevaelus ja teistes õppeainetes ette tulevaid protsentides väljendatavaid suurusi, sealhulgas laenudega (ainult lihtintress) seotud kulutusi ja ohte;
- 6) arutleb maksude olulisuse üle ühiskonnas.

Õppesisu

Protsendi mõiste ja osa leidmine tervikust (kordavalt). Promilli mõiste. Terviku leidmine protsendi järgi. Jagatise väljendamine protsentides. Protsendipunkt. Kasvamise ja kahanemise väljendamine protsentides. Protsentides muutuse eristamine muutusest protsendipunktides. Arvutiprogrammide kasutamine nõutavate oskuste harjutamiseks.

2.3 Algebra

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) korrastab üks- ja hulkliikmeid, liidab, lahutab ning korrutab üks- ja hulkliikmeid ning jagab üksliikmeid ja hulkliiget üksliikmega;
- 2) tegurdab hulkliikmeid (toob sulgude ette, kasutab abivalemeid, tegurdab ruutkolmliiget);
- 3) taandab ja laiendab algebralist murdu ning liidab, lahutab, korrutab ja jagab algebralisi murde;
- 4) lihtsustab kahetehtelisi ratsionaalavaldisi;
- 5) lahendab võrrandi põhiomadusi kasutades lineaar- ja võrdekujulisi võrrandeid;
- 6) lahendab lineaarvõrrandisüsteeme;
- 7) lahendab täielikke ja mittetäielikke ruutvõrrandeid;
- 8) lahendab tekstülesandeid võrrandite ja võrrandisüsteemide abil.

Õppesisu

Üksliige ja hulkliige. Tehted üksliikmete ja hulkliikmetega.

Ruutude vahe, summa ruudu ja vahe ruudu valemid.

Võrrandi põhiomadused. Lineaarvõrrand. Lineaarvõrrandisüsteem. Täielik ja mittetäielik ruutvõrrand. Võrdekujuline võrrand. Võrdeline jaotamine. Arvutiprogrammide kasutamine võrrandite ja lineaarvõrrandisüsteemide lahendamisel.

Algebraline murd. Tehted algebraliste murdudega.

Tekstülesannete lahendamine võrrandite ja võrrandisüsteemide abil.

2.4 Funktsioonid

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) selgitab eluliste näidete põhjal võrdelise sõltuvuse tähendust;
- 2) joonestab valemi järgi funktsiooni graafiku (nii käsitsi kui ka arvutiprogrammiga) ning loeb graafikult funktsiooni ja argumendi väärtusi;
- 3) selgitab (arvutiga tehtud dünaamilisi jooniseid kasutades) funktsiooni graafiku asendi ja kuju sõltuvust funktsiooni avaldises olevatest kordajatest (ruutfunktsiooni korral ainult ruutliikme kordajast ja vabaliikmest);
- 4) selgitab nullkohtade tähendust ning leiab nullkohad graafikult ja valemist;
- 5) loeb jooniselt parabooli haripunkti ja arvutab parabooli haripunkti koordinaadid.

Õppesisu

Muutuv suurus, funktsioon. Võrdeline ja pöördvõrdeline sõltuvus. Praktiline töö: võrdelise ja pöördvõrdelise seose määramine (nt liikumisel teepikkus, ajavahemik, kiirus).

Lineaarfunktsioon. Ruutfunktsioon.

2.5 Geomeetria

Õpitulemused

Õpilane:

- 1) joonestab ja konstrueerib (käsitsi ja arvutiga) tasandilisi kujundeid etteantud elementide järgi;
- 2) arvutab kujundite joonelemendid, übermõõdu, pindala ja ruumala;
- 3) teab kujundeid, kolmnurga ja trapetsi kesklõiku, kolmnurga mediaani, kolmnurga ümber- ja siseringjoont ning kesk- ja piirdenurka;
- 4) kirjeldab kujundite omadusi ning klassifitseerib kujundeid ühiste omaduste põhjal;
- 5) eristab teoreemi, eeldust, väidet ja tõestust, selgitab mõne teoreemi tõestuskäiku;
- 6) lahendab geomeetrilise sisuga probleemülesandeid;
- 7) leiab täisnurkse kolmnurga joonelemendid;
- 8) kasutab probleemülesandeid lahendades kolmnurkade ja hulknurkade sarnasust;
- 9) kasutab seaduspärasusi avastades ja hüpoteese püstitades infotehnoloogilisi vahendeid.

Õppesisu

Definitsioon, teoreem, eeldus, väide, tõestus.

Hulknurgad (kolmnurk, rööpkülik, trapets, korrapärase hulknurk), nende übermõõd ja pindala.

Ring ja ringjoon. Kesknurk. Piirdenurk, Thalese teoreem. Ringjoone puutuja.

Kolmnurga ning korrapärase hulknurga sise- ja überringjoon. Sirgete paralleelsuse tunnused.

Kolmnurga ja trapetsi kesklõik. Kolmnurga mediaan ja raskuskese. Kolmnurkade sarnasuse tunnused. Hulknurkade sarnasus.

Maa-alade plaanistamine. Pythagorase teoreem. Teravnurga trigonomeetrilised funktsioonid.

Ruumilised kujundid (püströöptahukas, püstprisma, püramiid, silinder, koonus, kera), nende pindala ja ruumala.

Õppesisu ja õpitulemused 7. klassis

2.1. Arvutamine ja andmed (7. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
15t.	Ratsionaalarvud. Tehted ratsionaalarvudega. Arvutamine taskuarvutiga. Kahe punkti vaheline kaugus arvteljel.	<ul style="list-style-type: none"> • naturaalarvud • täisarvud • ratsionaalarvud • Рациональные числа. • Negatiivsed ja positiivsed arvud. • vastandarvud • arvu absoluutväärtus • Kahe punkti vaheline kaugus arvteljel. 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab õigesti märgireegleid ratsionaalarvudega arvutamisel; • eri liiki murdude korral hindab, mil viisil arvutades saab täpse vastuse ja kuidas on otstarbekas arvutada; • mitme tehtega ülesandes kasutab vastandarvude summa omadust ja liitmise seadusi; • korrutab ja jagab positiivseid ja negatiivseid harilikke murde (ka segaarve).
5t.	Tehete järjekord.	<ul style="list-style-type: none"> • tegureid • korrutis • jagatis • vahe • summa ratsionaalne arvud 	<ul style="list-style-type: none"> • arvutab mitme tehtega ülesannetes, milles on kuni neli tehet ja ühed sulud;
7t.	Naturaalarvulise astendajaga aste. Arvu kümme astmed	<ul style="list-style-type: none"> • astendatav • astendaja 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab naturaalarvulise astendajaga astendamise

	,suurte arvude kirjutamine kümne astmete abil.	<ul style="list-style-type: none"> naturaalne astendaja astendamine arvu ruut, arvu kuup arvu aste negatiivse astendajaga aste kümne astmed arvu standardkuju arvhiiglased arvkäabused null aste 	<p>tähendust;</p> <ul style="list-style-type: none"> teab peast (lisaks 4. ja 5. klassis õpitule) astmete $2^4; 2^5; 2^6; 3^4; 10^4; 10^5; 10^6$ väärtust; astendab negatiivset arvu naturaalarvuga, teab sulgude tähendust; teab, kuidas astme $(-1)^n$ ja -1^n väärtus sõltub astendajast n. tunneb tehete järjekorda, kui arvutustes on astendamistehteid; sooritab taskuarvutil tehteid ratsionaalarvudega.
5t.	Täpsed ja ligikaudsed arvud, arvutustulemuste otstarbekohane ümardamine. Tüvenumbrid.	<ul style="list-style-type: none"> täpsed väärtused arvuid Ligikaudne väärtused arvuid tüvenumbrid arvuid ümardamise viga Limit viga 	<ul style="list-style-type: none"> toob näiteid igapäevaelu olukordadest, kus kasutatakse täpseid, kus ligikaudseid arve; ümardab arve etteantud täpsuseni; ümardab arvutuste (ligikaudseid) tulemusi mõistlikult;
8t.	Andmete kogumine ja korrastamine. Statistiline kogum ja selle karakteristikud (sagedus, suhteline sagedus, aritmeetiline keskmine). Sektordiagramm. Tõenäosuse mõiste.	<ul style="list-style-type: none"> Statistilised elanikkonnast Sagedus suhteline sagedus aritmeetiline keskmine sektordiagramm katse sündmus juhuslik sündmus võimatu sündmus. oluline sündmus tõenäosus 	<ul style="list-style-type: none"> moodustab reaalsete andmete põhjal statistilise kogumi, korrastab seda, moodustab sageduste ja suhteliste sageduste tabeli ja iseloomustab seda aritmeetilise keskmise ja diagrammide abil; joonestab sektordiagrammi (nii arvutil kui ka käsitsi); selgitab tõenäosuse tähendust; katsetulemuste vahetu loendamise kaudu arvutab lihtsamatel juhtudel sündmuse tõenäosuse;

2.2. Protsent (7. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
1t.	Protsendi mõiste ja osa leidmine tervikust (kordavalt).	<ul style="list-style-type: none"> protsent promill, proov 	<ul style="list-style-type: none"> selgitab protsendi tähendust ja leiab osa tervikust (kordavalt);
2t.	Promilli mõiste tutvustavalt.	<ul style="list-style-type: none"> protsendipunkt 	<ul style="list-style-type: none"> selgitab promilli tähendust;
2t.	Terviku leidmine	<ul style="list-style-type: none"> laen, krediit, laenu intress 	<ul style="list-style-type: none"> leiab antud osamäära järgi terviku; väljendab kahe arvu jagatist ehk suhet protsentides;

2t. 1t. 7t.	protsendi järgi. Jagatise väljendamine protsentides. Protsendipunkt. Kasvamise ja kahanemise väljendamine protsentides.	<ul style="list-style-type: none"> • intressimäär 	<ul style="list-style-type: none"> • leiab, mitu protsenti moodustab üks arv teisest ja selgitab, mida tulemus näitab; • leiab suuruse kasvamist ja kahanemist protsentides; • eristab muutust protsentides muutusest protsendipunktides; • tõlgendab reaalsuses esinevaid protsentides väljendatavaid suurusi, lahendab kuni kahesammulisi protsentülesandeid; • rakendab protsentarvutust reaalse sisuga ülesannete lahendamisel; • arutleb ühishüve ja maksude olulisuse üle ühiskonnas; • selgitab laenudega seotud ohte ja kulutusi ning oskab etteantud lihtsa juhtumi varal hinnata laenamise eeldatavat otstarbekust; • koostab isikliku eelarve; • hindab kriitiliselt manipuleerimisvõtteid (näiteks laenamisel).
-------------------	--	--	--

2.3. Algebra (7. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
8t. 16t. 6t.	Üksliige. Sarnased üksliikmed. Naturaalarvulise astendajaga astmed. Võrdsete alustega astmete korrutamine ja jagamine. Astendaja null, negatiivse täisarvulise astendajaga astmete näiteid. Korrutise astendamine. Jagatise astendamine. Astme astendamine. Üksliikmete liitmine ja lahutamine. Üksliikmete korrutamine. Üksliikmete astendamine. Üksliikmete jagamine. Ülesandeid tehetele naturaalarvulise astendajaga astmetega.	<ul style="list-style-type: none"> • Täisarvulise astendajaga aste • üksliige • kordaja üksliige • negatiivse astendajaga aste • astme aste • aste 10 negatiivse astendaja • korrutise aste • jagatise aste • arvu standardkuju 	<ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid üksliige ja selle kordaja; • teab, et kordaja 1 jäetakse kirjutamata ja miinusmärk üksliikme ees tähendab kordajat (-1); • viib üksliikme normaalkujule ja leiab selle kordaja; • korrutab ühe ja sama alusega astmeid $a^m \cdot a^n = a^{m+n}$; • astendab korrutise $(a \cdot b)^n = a^n \cdot b^n$; • astendab astme $(a^m)^n = a^{m \cdot n}$; • jagab võrdsete alustega astmeid $a^m : a^n = a^{m-n}$; • koondab üksliikmeid; • korrutab ja astendab üksliikmeid; • teab, et

	Arvu 10 astmed (ka negatiivne täisarvuline astendaja). Arvu standardkuju, selle rakendamise näiteid.		$10^{-1} = 0,1$ $10^{-2} = 0,01$ $10^{-3} = 0,001$ $10^{-4} = 0,0001$ <ul style="list-style-type: none"> • • kirjutab kümnendmurru 10-ne astmete abil; • kirjutab suuri ja väikseid arve standardkujul, selgitab standardkujuliste arvude kasutamist teistes õppeainetes ja igapäevaelus; teab, et arvu 10 astmeid läheb vaja edaspidi erinevate loodusteaduste õppimisel.
--	---	--	--

2.4. Funktsioonid (7. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
2t.	Tähtavaldise väärtuse arvutamine. Lihtsate tähtavaldiste koostamine.	<ul style="list-style-type: none"> • tähtavaldis 	<ul style="list-style-type: none"> • arvutab ühetähelise tähtavaldise väärtuse; • koostab lihtsamaid avaldisi.
6t.	Võrdeline sõltuvus, võrdeline sõltuvus graafik, võrdeline jaotamine.	<ul style="list-style-type: none"> • Jääv suurus • muutuv suurus • funktsioon • funktsiooni väärtus • võrdeline sõltuvus • Коэффициент пропорциональности и. • Sõltuv muutuja • sõltumatu muutuja • Proportsionaalne jaotus • Võrdeline jaotamine 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab näidete põhjal muutuva suuruse ja funktsiooni olemust; • teab sõltuva ja sõltumatu muutuja tähendust; • selgitab võrdelise sõltuvuse tähendust eluliste näidete põhjal ; • kontrollib tabelina antud suuruste abil, kas on tegemist võrdelise sõltuvusega; • otsustab graafiku põhjal, kas on tegemist võrdelise sõltuvusega; • toob näiteid võrdelise sõltuvuse kohta ; • leiab võrdeteguri; • joonestab võrdelise sõltuvuse graafiku nii käsitsi kui ka arvuti abil.
7t.	Pöördvõrdeline sõltuvus, pöördvõrdeline sõltuvus graafik.	<ul style="list-style-type: none"> • Pöördvõrdeline sõltuvus • hüperbool • funktsiooni graafik 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab pöördvõrdelise sõltuvuse tähendust eluliste näidete põhjal; • kontrollib tabelina antud suuruste abil, kas on tegemist pöördvõrdelise sõltuvusega; • saab graafiku põhjal aru, kas

			<p>on tegemist pöördvõrdelise sõltuvusega;</p> <ul style="list-style-type: none"> • joonestab pöördvõrdelise sõltuvuse graafiku nii käsitsi kui ka arvuti abil.
7t.	Lineaarfunktsioon, selle graafik. Lineaarfunktsiooni rakendamise näiteid.	<ul style="list-style-type: none"> • Lineaarne sõltuvus • Lineaarfunktsioon • Lineaarliige • vabaliige • argumenti väärtus • funktsiooni väärtus • funktsiooni graafik 	<ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on lineaarne sõltuvus; eristab lineaarliiget ja vabaliiget; • joonestab lineaarfunktsiooni avaldise põhjal graafiku; • otsustab graafiku põhjal, kas funktsioon on lineaarne või ei ole.
12t. 8t. 8t.	Võrrandi mõiste. Võrrandite samaväärsus. Võrrandi põhiomadused. Ühe tundmatuga lineaarvõrrand, selle lahendamine. Võrre. Võrre põhiomadus. Võrdekujulise võrrandi lahendamine. Tekstülesannete lahendamine lineaarvõrrandi abil. Lihtsamate, sh igapäevaeluga seonduvate tekstülesannete lahendamine võrrandi abil.	<ul style="list-style-type: none"> • võrrand • võrrandi lahend • samaväärsed võrrandid • võre • võrde siseliikmed • võrde äärmused • võrde põhiomadus 	<ul style="list-style-type: none"> • lahendab võrdekujulise võrrandi; • lahendab lineaarvõrrandeid; • koostab lihtsamate tekstülesannete lahendamiseks võrrandi, lahendab selle; • kontrollib tekstülesande lahendit; • lahendab (tekst)ülesandeid protsentarvutuse kohta; • koostab lineaarvõrrandi etteantud teksti järgi, lahendab tekstülesandeid lineaarvõrrandi abil; • modelleerib õpetaja juhendamisel lihtsamas reaalses kontekstis esineva probleemi ja tõlgendab saadud tulemusi õpetaja juhendamisel.

2.5. Geomeetria (7. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
22t.	Hulknurk, selle übermõõt. Hulknurga sisenurkade summa. Rööpkülik, selle omadused. Rööpküliku pindala. Romb, selle omadused. Rombi pindala. Püstprisma, selle pindala ja	<ul style="list-style-type: none"> • hulknurk • hulknurga tipud, küljed, nurgad • hulknurga lähisnurgad • hulknurga lähisküljed • hulknurga vastasküljed • kumer hulknurk • mitte-kumera hulknurga • hulknurga übermõõt • hulknurga sisenurkade summa • nurga lähisküljed • hulknurga diagonaal 	<ul style="list-style-type: none"> • teab, mis on hulknurk, näitab hulknurga tippu, külgi ja nurki, lähiskülgi ja lähisnurki; • saab aru mõistest korrapärane hulknurk; • arvutab hulknurga übermõõtu, sisenurkade summa ja korrapärase hulknurga ühte nurka; • joonestab etteantud külgede ja nurgaga rööpküliku, tema diagonaalid ja kõrguse;

	ruumala.	<ul style="list-style-type: none"> • rööpkülik • rööpküliku pindala • romb • rombi pindala 	<ul style="list-style-type: none"> • teab rööpküliku külgede, nurkade ja diagonaalide omadusi, kasutab neid ülesannete lahendamisel; • mõõdab rööpküliku küljed ja kõrguse, arvutab übermõõdu ja pindala; joonestab etteantud külje ja nurga järgi rombi; • teab rombi diagonaalide ja nurkade omadusi, kasutab neid ülesannete lahendamisel; • joonestab ja mõõdab rombi külgi, kõrgust ja diagonaale, arvutab übermõõdu ja pindala.
18t.	Püstprisma, selle pindala ja ruumala.	<ul style="list-style-type: none"> • Kolmnurkne püstprisma • Püstprisma põhitahud , tipud, külgtahud , külgservad, kõrgus • kolmnurkse prisma külgpindala • kolmnurkse prisma täispindala • Püstprisma ruumala • Püströöptahukas • Püströöptahuka külgpindala • Püströöptahuka täispindala • Püströöptahuka ruumala 	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb kehade hulgast kolmnurkse ja nelinurkse püstprisma; • näitab ja nimetab kolmnurkse ja nelinurkse püstprisma põhitahke, näitab selle tippe, külgservi, põhiservi, prisma kõrgust, külgtahke, põhja kõrgust; arvutab kolmnurkse ja nelinurkse püstprisma pindala ja ruumala.

Õppesisu ja õpitulemused 8. klassis

2.3. Algebra (8. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
35t.	Hulkliige. Hulkliikmete liitmine ja lahutamine. Hulkliikme korrutamine ja jagamine üksliikmega. Hulkliikme tegurdamine ühise teguri sulgudest väljatoomisega. Kaksliikmete korrutamine. Kahe üksliikme summa ja vahe korrutis.	<ul style="list-style-type: none"> • hulkliige • korrastatud hulkliige • hulkliikme kordaja • sulgune avamine • hulkliikme tegurdamine • ruutude vahe • summa ruut • vahe ruut • ruuduga kaksliige 	<ul style="list-style-type: none"> • teab mõisteid hulkliige, kaksliige, kolmliige ja nende kordajad; • korrastab hulkliikmeid; • arvutab hulkliikme väärtuse; • liidab ja lahutab hulkliikmeid, kasutab sulgude avamise reeglit; • korrutab ja jagab hulkliikme üksliikmega; • toob teguri sulgudest välja; • korrutab kaksliikmeid;

	Kaksliidme ruut. Hulkliikme korrutamine. Kuupide summa ja vahe valemid, kaksliidme kuup tutvustavalt. Hulkliikme tegurdamine valemite kasutamisega. Algebralise avaldise lihtsustamine.		<ul style="list-style-type: none"> • leiab kahe üksliikme summa ja vahe korrutis • $(a+b)(a-b)=a^2-b^2$; • leiab kaksliidme ruudu $(a+b)^2= a^2+2ab+ b^2$, • $(a-b)^2= a^2- 2ab+ b^2$; • korrutab hulkliikmeid; • tegurdab avaldist kasutades ruutude vahe ning summa ja vahe ruudu valemid; • teisendab ja lihtsustab algebralisi avaldisi;
35t.	Lineaarvõrrandi lahendamine. Kahe tundmatuga lineaarvõrrandi graafilise esitus. Kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi lahendamine graafiliselt. Liitmisvõtte. Asendusvõtte. Lihtsamate, sh igapäevaeluga seonduvate tekstülesannete lahendamine kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi abil.	<ul style="list-style-type: none"> • Kahe tundmatuga lineaarvõrrand • lineaarvõrrandiga kahe tundmatuga standardkuju • lineaarvõrrandiga kahe tundmatuga lahendamine • lineaarvõrrandiga kahe tundmatuga graafik • lineaarvõrrandisüsteem • liitmisvõtte • asendusvõtte • süsteemi lineaarvõrrandisüsteem kahe tundmatuga lahendamine 	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära kahe tundmatuga lineaarse võrrandisüsteemi; • lahendab kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi graafiliselt (nii käsitsi kui ka arvuti abil); • lahendab kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi liitmisvõttega; • lahendab kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi asendusvõttega; • lahendab lihtsamaid tekstülesandeid kahe tundmatuga lineaarvõrrandisüsteemi abil;

2.5 Geomeetria (8. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
7t.	Definitsioon. Aksioom. Teoreem, eeldus, väide, tõestus.	<ul style="list-style-type: none"> • algmõiste • aksioom • teoreem • teoreemi tõestamine • teoreemi eeldus ja väide 	<ul style="list-style-type: none"> • selgitab definitsiooni ning teoreemi, eelduse ja väite mõistet; • kasutab dünaamilise geomeetria programmi seaduspärasuste avastamisel ja hüpoteeside püstitamisel; • selgitab mõne teoreemi tõestuskäiku.
5t.	Kahe sirge lõikamisel kolmanda sirgega tekkivad nurgad. Kahe sirge paralleelsuse tunnused.	<ul style="list-style-type: none"> • põiknurgad • lähisnurgad 	<ul style="list-style-type: none"> • defineerib paralleelseid sirgeid, teab paralleelide aksioomi; • teab, et • kui kaks sirget on paralleelsed kolmandaga, siis nad on paralleelsed teineteisega; • kui sirge lõikab ühte kahest paralleelsest sirgest, siis ta lõikab ka teist;

			<ul style="list-style-type: none"> kui kaks sirget on risti ühe ja sama sirgega, siis need sirged on teineteisega paralleelsed. näitab joonisel ja defineerib lähisnurki ja põiknurki; teab sirgete paralleelsuse tunnuseid ning kasutab neid ülesannete lahendamisel.
3t.	Kolmnurga välisnurk, selle omadus. Kolmnurga sisenurkade summa.	<ul style="list-style-type: none"> Kolmnurga välisnurk 	<ul style="list-style-type: none"> joonestab ja defineerib kolmnurga välisnurka; kasutab kolmnurga välisnurka omadust; leiab kolmnurga puuduva nurga kahe etteantud nurga järgi, leiab võrdhaarse kolmnurga tipunurga alusnurga järgi ja vastupidi.
4t.	Kolmnurga kesklõik, selle omadus.	<ul style="list-style-type: none"> Kolmnurga kesklõik 	<ul style="list-style-type: none"> joonestab ja defineerib kolmnurga kesklõigu; teab kolmnurga kesklõigu omadusi ja kasutab neid ülesannete lahendamised.
8t.	Trapets. Trapetsi kesklõik, selle omadus.	<ul style="list-style-type: none"> Trapets Trapetsi kõrgus trapetsi kesklõik 	<ul style="list-style-type: none"> defineerib ja joonestab trapetsi; liigitab nelinurki; joonestab ja defineerib trapetsi kesklõigu; teab trapetsi kesklõigu omadusi ning kasutab neid ülesannete lahendamisel.
2t.	Kolmnurga mediaan. Mediaanide lõikepunkt ehk raskuskese, selle omadus .	<ul style="list-style-type: none"> Kolmnurga mediaan Kolmnurga raskuskese 	<ul style="list-style-type: none"> defineerib ja joonestab kolmnurga mediaani, selgitab mediaanide lõikepunkti omaduse;
7t.	Kesknurk. Ringjoone kaar. Kõõl. Piirdenurk, selle omadus.	<ul style="list-style-type: none"> kesknurk ringjoone kaar kõõl piirdenurk 	<ul style="list-style-type: none"> joonestab etteantud raadiuse või diameetriga ringjoone; leiab jooniselt ringjoone kaare, kõõlu, kesknurga ja piirdenurga; teab seost samale kaarele toetuva kesknurga ja piirdenurga suuruste vahel ning kasutab seda teadmist ülesannete lahendamisel.
3t.	Ringjoone lõikaja ja puutuja. Ringjoone puutuja ja puutepunkti joonestatud raadiuse ristseis.	<ul style="list-style-type: none"> Ringjoone puutuja puutepunkt lõikaja 	<ul style="list-style-type: none"> joonestab ringjoone lõikaja ja puutuja; teab puutuja ja puutepunkti tõmmatud raadiuse vastastikust asendit ja kasutab seda ülesannete lahendamisel; teab, et ühest punktist ringjoonele joonestatud puutujate korral on puutepunktid võrdsetel kaugustel sellest punktist ning kasutab seda ülesannete lahendamisel.

11t.	Kolmnurga ümber- ja siseringjoon. Kõõl- ja puutujahulknurk, apoteem.	<ul style="list-style-type: none"> • Ruudu ümberringjoon • Kolmnurga siseringjoon • Kõõlhulknurk • Kõõlkolmnurk • puutujahulknurk • hulknurga apoteem 	<ul style="list-style-type: none"> • teab, et kolmnurga kõigi külgede keskristsirged lõikuvad ühes ja samas punktis, mis on kolmnurga ümberringjoone keskpunkt; • joonestab kolmnurga ümberringjoone (käsitsi joonestusvahendite abil ja arvuti abil); • teab, et kolmnurga kõigi nurkade poolitajad lõikuvad ühes ja samas punktis, mis on kolmnurga siseringjoone keskpunkt; • joonestab kolmnurga siseringjoone (käsitsi joonestusvahendite abil ja arvuti abil); • joonestab korrapäraseid hulknurki (kolmnurk, kuusnurk, nelinurk, kaheksanurk) käsitsi joonestusvahendite abil ja arvuti abil; • selgitab, mis on apoteem ja joonestab selle; • arvutab korrapärase hulknurga übermõõdu.
20t.	Võrdelised lõigud. Sarnased hulknurgad. Kolmnurkade sarnasuse tunnused. e Sarnaste hulknurkade übermõõtude suhe. Sarnaste hulknurkade pindalade suhe. Maa-alade kaardistamise näiteid.	<ul style="list-style-type: none"> • Võrdelised lõigud • Samased kolmnurgad • Samased hulknurgad • sarnasustegur 	<ul style="list-style-type: none"> • kontrollib antud lõikude võrdelisust; • teab kolmnurkade sarnasuse tunnuseid ja kasutab neid ülesannete lahendamisel; • teab teoreeme sarnaste hulknurkade übermõõtude ja pindalade kohta ning kasutab neid ülesannete lahendamisel; • selgitab mõõtkava tähendust; • lahendab rakendusliku sisuga ülesandeid (pikkuste kaudne mõõtmise; maa-alade plaanistamine; plaani kasutamine looduses).

Õppesisu ja õpitulemused 9. klassis

2.3. Algebra (9. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
5t.	Algebraalne murd, selle taandamine.	<ul style="list-style-type: none"> • ratsionaalavaldis 	<ul style="list-style-type: none"> • tegurdab ruutkolmliikme vastava ruutvõrrandi lahendamise abil;
25t.	Tehted algebraaliste murdudega.	<ul style="list-style-type: none"> • algebraalne murd 	<ul style="list-style-type: none"> • teab, millist võrdust nimetatakse samasuseks;
5t	Ratsionaalavaldise lihtsustamine	<ul style="list-style-type: none"> • samasus • võrdsed avaldised 	<ul style="list-style-type: none"> • teab algebraalise murru põhiomadust;

	(kahetehtelised ülesanded).	<ul style="list-style-type: none"> • algebraliste murdude korrutis • murru taandamine 	<ul style="list-style-type: none"> • taandab algebralise murru kasutades hulkliikmete tegurdamisel korrutamise abivalemeid, sulgude ette võtmist ja ruutkolmliikme tegurdamist; • laiendab algebralist murdu; • korrutab, jagab ja astendab algebralisi murde; • liidab ja lahutab ühenimelisi algebralisi murde; • teisendab algebralisi murde ühenimelisteks; • liidab ja lahutab erinimelisi algebralisi murde; lihtsustab lihtsamaid (kahetehtelisi) ratsionaalavaldisi.
--	-----------------------------	---	--

2.4 Funktsioonid (9. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
8t. 20t.	Arvu ruutjuur. Ruutjuur korrutisest Ja jagatisest. Ruutvõrrand. Ruutvõrrandi lahendivalem. Ruutvõrrandi diskriminant. Taandatud ruutvõrrand. Tekstülesannete lahendamine ruutvõrrandi abil.	<ul style="list-style-type: none"> • Arvu ruutjuur • ruutvõrrand • täielik ruutvõrrand • taandatud ruutvõrrand • mittetäielik ruutvõrrand • ruutvõrrandi diskriminant • ruutliige • lineaarliige • vabaliige 	<ul style="list-style-type: none"> • eristab ruutvõrrandit teistest võrranditest; • nimetab ruutvõrrandi liikmed ja nende kordajad; • viib ruutvõrrandeid normaalkujul; • liigitab ruutvõrrandeid täielikeks ja mittetäielikeks; • taandab ruutvõrrandi; • lahendab mittetäielikke ruutvõrrandeid; • lahendab taandamata ruutvõrrandeid ja taandatud ruutvõrrandeid vastavate lahendivalemite abil; • kontrollib ruutvõrrandi lahendeid; • selgitab ruutvõrrandi lahendite arvu sõltuvust ruutvõrrandi diskriminandist; • lahendab lihtsamaid, sh igapäevaeluga seonduvaid tekstülesandeid ruutvõrrandi abil; • õpetaja juhendamisel modelleerib ja lahendab lihtsaid, reaalses kontekstis esinevaid probleeme ja tõlgendab tulemusi.
17t.	Ruutfunktsioon $y = ax^2 + bx + c$, selle graafik. Parabooli nullkohad ja haripunkt.	<ul style="list-style-type: none"> • Ruutfunktsioon • Ruutkolmliige • parabool • põhiparabool 	<ul style="list-style-type: none"> • eristab ruutfunktsiooni teistest funktsioonidest; • nimetab ruutfunktsiooni ruutliikme, lineaarliikme ja vabaliikme ning nende kordajad;

		<ul style="list-style-type: none"> • parabooli telg • parabooli haripunkt • Ruutliige • Ruutfunktsiooni nullkohad 	<ul style="list-style-type: none"> • joonestab ruutfunktsiooni graafiku (parabooli) (käsitsi ja arvutiprogrammi abil) ja selgitab ruutliikme kordaja ning vabaliikme geomeetrilist tähendust; • selgitab nullkohtade tähendust, leiab nullkohad graafikult ja valemist; • loeb jooniselt parabooli haripunkti, arvutab parabooli haripunkti koordinaadid; • paraboolide uurimiseks joonestab graafikud arvutiprogrammi abil (nt Wiris; Geogebra; Funktion); • kasutab funktsioone lihtsamate reaalsusest tulenevate probleemide modelleerimisel.
--	--	---	---

2.5. Geomeetria (9. klass)

Tundide arv	Õppesisu	Põhimõisted	Õpitulemused
10t. 5t. 20t.	Pythagorase teoreem. Korrapärane hulknurk, selle pindala. Nurga mõõtmine. Täisnurkse kolmnurga teravnurga sinus, koosinus ja tangens.	<ul style="list-style-type: none"> • Korrapärane hulknurk • Nurgakraad • minut • teravnurga siinus, koosinus, tangens • täiendusnurk 	<ul style="list-style-type: none"> • kasutab dünaamilise geomeetria programme seaduspärasuste avastamisel ja hüpoteeside püstitamisel; • selgitab mõne teoreemi tõestuskäiku; • arvutab Pythagorase teoreemi kasutades täisnurkse kolmnurga hüpotenuusi ja kaateti; • leiab taskuarvutil teravnurga trigonomeetriliste funktsioonide väärtusi; • trigonomeetriat kasutades leiab täisnurkse kolmnurga joonelemendid.
5t.	Püramiid. Korrapärase nelinurkse püramiidi pindala ja ruumala.	<ul style="list-style-type: none"> • püramiid • korrapärane püramiid • püramiidi põhi • püramiidi tipp • püramiidi külgtahud • püramiidi külgservad • püramiidi põhiservad • püramiidi kõrgus • püramiidi apoteem • püramiidi 	<ul style="list-style-type: none"> • tunneb ära kehade hulgast korrapärase püramiidi; • näitab ja nimetab korrapärase püramiidi põhitahu, külgtahud tipu; kõrguse, külgservad, põhiservad, püramiidi apoteemi, põhja apoteemi; • arvutab püramiidi pindala ja ruumala; • skitseerib püramiidi; • arvutab korrapärase hulknurga pindala.

		<ul style="list-style-type: none"> külgpindala püramiidi täispindala püramiidi ruumala 	
20t.	Silinder, selle pindala ja ruumala. Koonus, selle pindala ja ruumala. Kera, selle pindala ja ruumala.	<ul style="list-style-type: none"> Pöördkeha Telg, ristlõige, telglõige Silindr Silindri külgpind Silindri kõrgus Silindri diameeter Silindri moodustaja Silindri telglõige Silindri põhjad Silindri telg Silindri raadius Silindri täispindala Silindri külgpindala Silindri ruumala koonus koonuse külgpind koonuse kõrgus koonuse diameeter koonuse moodustaja koonuse telglõige koonuse põhi koonuse telg koonuse raadius koonuse täispindala koonuse külgpindala koonuse ruumala ker ker keskpunkt ker suurring ker diameeter ker raadius ker pind ker ruumala ker pindala sfäär 	<ul style="list-style-type: none"> selgita, millised kehad on pöördkehad; eristab neid teiste kehade hulgast; selgitab, kuidas tekib silinder; näitab silindri telge, kõrgust, moodustajat, põhja raadiust, diameetrit, külgpinda ja põhja; selgitab ja skitseerib silindri telglõike ja ristlõike; arvutab silindri pindala ja ruumala; selgitab, kuidas tekib koonus; näitab koonuse moodustajat, telge, tippu, kõrgust, põhja, põhja raadiust ja diameetrit ning külgpinda ja põhja; selgitab ja skitseerib koonuse telglõike ja ristlõike; arvutab koonuse pindala ja ruumala; selgitab, kuidas tekib ker; eristab mõisteid sfäär ja ker, selgitab, mis on ker suurring; arvutab ker pindala ja ruumala.

Lõimingu, läbivate teemade käsitlemise ja üldpädevuste kujundamise kavandab õpetaja õppeprotsessi planeerimise käigus kooskõlas põhikooli matemaatikavaldkonna ainekava peatükkidele 1.4. – 1.6.